

İSLAM SADIQ

BBK 5.2
2-15

08181

ELMDƏ ERMƏNİ VİRUSU

290

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı
Bakı-2009
PREZİDENT KİTABXANASI

S-15 **İslam SADIQ**

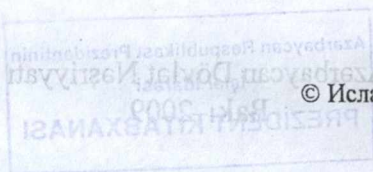
Elmdə erməni virusu. Azərneşr. Bakı.

2009. 36 səh.

Üç yüz ildir ki, elmdə erməni virusu törəyib. Bu virus yalnız türk tarixinə, maddi və mənəvi mədəniyyətinə həssasdır. Erməni alimləri tarixi qaynaqları öz dəyirmanlarında üyüdərək türk tarixindən və mədəniyyətindən saxta erməni tarixi və mədəniyyəti yaratmışlar. Onlar ermənilərdən bir kəlmə də danışılmayan qaynaqları çox məharətlə dəyişdirib erməniləşdirə bilirlər. Bu kitabda həmin saxtakarlıqlardan bir neçəsi haqqında bilgi verilmişdir.

0502000000

M651(07)-2009 qrifli nəşr

© İslam Садьг,
2009

ELMDƏ ERMƏNİ VİRUSU

İnsan ağı kompyuteri kəşf etdi. Çox keçmədi ki, kompyuterə virus düşdü. Bu virus onun yaddaşını pozdu, görülən işlər puça çıxdı. Alimlər dərhal bu virusun haqqında düşündülər və tezliklə onun anti-virusunu tapdılar. Bununla da kompyuteri virusdan qorudular.

300 ildir ki, elmdə də erməni virusu var. Ancaq bu virus Avropa alimlərini düşündürmür, çünki Avropa xalqlarından heç birinin tarixi, mədəniyyəti, ədəbiyyatı erməni virusuna yoluxmur.

Bəs bu erməni virusu nə olan şeydir? Onun əlamətləri özünü necə büruzə verir?

Müşahidələr göstərir ki, erməni virusu ona yoluxanların gözlərinə və yaddaşlarına daha güclü təsir göstərir. Bu virusa yoluxmuş adamların gözləri "türk" sözünü erməni kimi oxuyurlar. Onlar lazım olanda qatığı qara görür, qatıra at deyirlər.

Erməni virusuna yoluxmuş adamların yaddaşları pozulur, bu gün baş vermiş bir olayın çox-çox qədimlərdə olduğunu düşünür. Belə xəstələrdə sayıqlama baş verir. Öz atalarının toyunda oynadıqlarından danışirlar.

Erməni virusuna yoluxanlardan biri qaraçı əsilli K.Patkanian olmuşdur. Akade-

mik Dorn B.A. hələ 1870-ci illərdə M.Kağankatlının "Albaniya tarixi" kitabındakı bir ifadə və sözün oxunuşu ilə bağlı dostu M.N.Brossdan düzgün bilgi almaq istəmişdi. M.N.Bross ona yazmışdır ki, haqqında söhbət gedən mətn 1847-ci ilin may ayında bir surətdən çap olunmuşdur. Həmin surət də başqa bir surət əsasında çıxarılmışdır. Bu surətlərdən heç birinin əsli, orijinalı bəlli deyildir. O zaman hələ Ağvan (Albaniya) tarixinin çap variantı olmamışdır. Bu tarix yalnız 1860-cı ildə öncə Parisdə, sonra Moskvada nəşr edilmişdir.

K.Patkanian həmin əsəri tərcümə və nəşr etdirərkən hər iki variant onun əlində olmuşdur. K.Patkanianın əsəri çapa hazırlanarkən Akademiya Üçkilsədəki əlyazmanı almağa bir neçə dəfə cəhd göstərsə də, nəticəsiz qalmışdır. Üçkilsə əlyazmasını orijinal saymaq olar. Çünki o XIII əsrin sonuna yaxın yazılmışdır. Məsələn burasındadır ki, K.Patkanian M.Kağankatlının "Alban (Ağvan) tarixi"ni öz bildiyi kimi tərcümə etmiş, orijinalı bir neçə dəfə təhrif etmiş, özündən çox şeylər artırmışdır. O zaman kitabı çapa hazırlayan akademiya tərcümə variantını dürüstləşdirmək üçün nə Patkanianın özündəki, nə də Üçkilsədəki əlyazmasını ala bil-

məmişdir¹. Nəticədə M.N.Brossun B.A. Dorna yazdığı kimi, akademiya "prototipi bəlli olmayan" iki nəşrlə kifayətlənməyə məcbur olmuşdur.

Akademik Ziya Bünyadov M.Kağankatlının "Albaniya tarixi" əsərinin Azərbaycan nəşrinə yazdığı müqəddimədə əsərin başına ermənilərin açdıqları oyundan geniş danışmışdır. Həmin müqəddimədə Z.Bünyadov yazır: "T.İ.Ter-Qriqoryan qeyd edir ki, Moisey Kalankatuklunun əsəri öz əvvəlki şəklində bizə gəlib çatmamışdır və onun üzünü köçürənlər erməni rahibləri olduqlarına görə əsərin üzünü köçürəndə erməni katalikoslarının göstərişi ilə mətndə qəsdən təhriflərə yol vermişlər... Bizim dırnaqla işarə etdiyimiz yerlər yalandır və sonralar şöhrət-pərəşətlər tərəfindən öz xeyirlərinə əlavə edilmişdir, çünki digər tarixlərdə ("Albaniya tarixi" əlyazmaları nəzərdə tutulur) bu əsla yoxdur"².

İndi belə demək olar ki, K.Patkanian M.Kağankatlının "Albaniya tarixi" kitabının təkə tərcüməçisi yox, həmmüəllifidir, çünki ermənilərin xeyrinə çoxlu düzəlişlər etmiş, nələrisə artırmış, nələrisə çıxarmış, tarixi faktları saxtalaşdırmışdır. Bu gün əlimiz-

¹ Дорнь Б.А. Каспий. СПб.1875. с.61.

² Moisey Kalankatuklu. Albaniya tarixi. "Elm". Bakı. 1993. s.11.

də olan "Albaniya tarixi" M.Kağankatlının yazdığından çox fərqlidir. Çünki onun üzü bir neçə dəfə köçürülmüş, hər dəfə də mətnə çox güclü müdaxilələr edilmiş, hətta müəyyən yerlər yenidən işlənmişdir.

K.Patkanian bu sahədə çox təcrübəli mütəxəssis olmuşdur. O "Erməni coğrafiyası" əsərini rus dilinə tərcümə edərkən də yoluxduğu "erməni virusu" xəstəliyindən yaxa qurtara bilməmişdir. Həmin kitabda Arsaqdan (indiki Dağlıq Qarabağ) Albaniyanın bir vilayəti kimi danışılır. K.Patkanian kitabı rus dilinə çevirərkən Arsağın Albaniyanın bir vilayəti olduğundan danışılan cümlələri tərcümə etməmişdir³.

K.Patkaniandan sonra M.Kağankatlının "Albaniya tarixi" əsərini S.Smbatyan da tərcümə etmişdir. O da erməni virusu ilə yoluxmuş tərcüməçilərdən olmuşdur. Ona görə "alban" sözünü "alan", "Şərqi naharları" ifadəsini "erməni naharları", "Şərqi ölkəsi" ifadəsini "Erməniyyə" kimi görmüş, yəni mətnə orijinalda olmayan çoxlu ifadələr, o cümlədən "Erməniyyə" və "erməni" sözləri artırmaqla tarixi faktları təhrif etmişdir. O da K.Patkanian kimi, kitabın bir çox parçalarını "görməmiş", yəni tərcümə etməmişdir.

³ Yenə orada, s.148

Albaniya tarixinə aid qədim əsərlərdən biri də Gəncəli Muxtar Qoşun "Qanunnamə" kitabıdır. Kitabın adı "Qanunnamə"dir və kitabda yalnız Albaniya tarixindən və qanunlarından söhbət gedir. Ürək ağrısıyla demək lazımdır ki, bu kitab da erməni virusuna yoluxmuş tərcüməçi və nəşirlərin əlinə düşərək tanınmaz dərəcədə dəyişdirilmiş, saxtalaşdırılmışdır. Əvvəla, kitabın adına "hayos" sözü artırılmışdır. Bununla da kitabın adı dəyişdirilib "Erməni qanunnaməsi" edilmişdir. Guya Muxtar Qoç ermənidir, yazdığı da "Erməni qanunnaməsi"dir. Halbuki Muxtar da, Qoç da türk adlarıdır. Bu adların indi özünü erməni adlandıran haylara dəxli yoxdur. Kitabın adı və mətni nə qədər təhrif edilsə də, ora onlarla "erməni" sözü artırılsa da, nə qədər ixtisarlar aparılsa da, onun albanlara aid olduğunu yalnız erməni virusuna yoluxanlar görməyə bilərlər.

Azərbaycan tarixçilərinin "dəyərlisi", "əvəzsiz" mənbə saydıqları bir kitab da var. Arakel Təbrizlinin "Tarixlər kitabı". Öncə demək lazımdır ki, həmin kitabdan istifadə edən alimlər niyəsə onu çapa hazırlayan L.A.Xanlaryanın ön sözüne və qeydlərinə fikir verməyiblər. L.A.Xanlaryanın ön sözdə yazır: "Eyni zamanda Arakel Təbrizlinin "Tarixlər kitabı" orta əsrlər tarixşünaslığına

məxsus tipik əsərdir. Bu kitabda müəllif hadisələrə öz münasibətini və orta əsrlər mənbələri üçün səciyyəvi olan manerada birbaşa öz hisslərini- özü də tamamilə kobud formada qələmə almışdır"⁴.

A.Təbrizli kitabı Üçkilsə monastrında yazmışdır. Sözsüz ki, erməni katolikoslarının bu kitabın yazılmasında birbaşa iştirakları olmuşdur. Ona görə də tarixlər kobud şəkildə saxtalaşdırılmışdır. Onlardan bir neçəsinə fikir verin: Guya Çaldıran döyüşü 1515-ci ildə baş verib⁵. Elə həmin kitabda çaldıran döyüşünün gah 1513, gah da 1514-cü illərdə baş verdiyi yazılıb. Guya Şah İsmayıl 1576-cı ildə ölüb⁶. Kitabda hər şey beləcə dolaşdırılmış, saxtalaşdırılmışdır. L.A.Xanlaryan da ona görə yazmışdır ki, "A.Təbrizli kitabda əksər erməni xronikaçılarının səhvlərini təkrarlamışdır"⁷. Hələ bu hərasıdır. A.Təbrizli kitabı guya 1662-ci ildə tamamlamışdır. Ancaq kitabda A.Təbrizli öldükdən sonrakı dövrün də olaylarından danışılır. Belə şeylərə yalnız erməni kitablarda rast gəlmək olar. Yalnız ermənilər ölü-

⁴ Аракел Даврижеци. Книга историй. «Наука». Москва. 1973.с.32.

⁵ Yenə orada, s.484.

⁶ Yenə orada, s.485.

⁷ Yenə orada, s.485.

nün adından yazı yazıb onun kitabına daxil edə bilirlər.

A.Təbrizlinin "Tarixlər kitabı"nın o qədər də böyük elmi əhəmiyyəti yoxdur. Onun müəllifin öz qələmindən çıxmış parçaları kilsədə birbaşa erməni rahiblərinin gözləri önündə yazıldığından tarixi faktlar kobud şəkildə təhrif edilmişdir.

Kitabdakı beş sərlövhenin A.Təbrizlinin qələmindən çıxmadiğı müəyyən edilmişdir⁸. Bu parçalar A.Təbrizli öldükdən sonra adı bilinməyən adamlar tərəfindən yazılıb kitabın arxasına əlavə edilmişdir ki, onun da yamaq olduğu aydın görünür.

Daha güclü bir təhrifə, saxtalaşdırmağa Aqafangelin "Tarix" kitabında rast gəlinir. Bu kitab bir neçə dilə tərcümə edilmişdir. Həmin tərcümələr bir-birindən kəskin şəkildə fərqlənir. Hətta bu tərcümələrin bəzilərində Aqafangelin kitabının adı da dəyişdirilib "Erməni tarixi" qoyulmuşdur. Bunun ermənilər tərəfindən edildiyi bir çox alimlərə bəlli olmuşdur. Məsələn, kitabın ərəb dilindəki nəşrinin adı "Erməni tarixi"dir. Bu kitabın erməni dilindəki variantdan tərcümə edildiyini onların bir-birinə daha çox oxşar olmaları da təsdiqləyir. Çünki Aqafangelin kitabının bir çox nəşrlərində ümumiyyətlə

⁸ Yenə orada, s.35.

"erməni" sözü yoxdur, adı da sadəcə olaraq "Tarix"dir. Görünür, bu nəşrlərə erməni əli dəyməmişdir.

Ermənilərin əli dəymiş kitablar isə "Erməni tarixi" adlandırılmış, mətnlərdə güclü "redaktələr" aparılmış, sonuna "ermənilərin müraciəti" sərlovhəli bir yazı da əlavə edilmişdir. Bütün bunların erməni və ərəb dillərindəki nəşrlərdə mövcud olması ikincinin birincidən tərcümə edildiyini aydın göstərir.

Keçən əsrin səksəninci illərində A.N.Ter-Gevondyan Aqafangelin "Tarix" kitabının ayrı-ayrı nəşrlərini tutuşduraraq yazırdı ki, Aqafangelin adına çıxılan bir çox məsələlər onun kitabında yoxdur. Moisey Xorenasinin və başqalarının Aqafangelə istinad edərək haqqında danışdıqları Faddeyin, Silvestrin, Qriqorun arvadı Məryəmin adları Aqafangelin bizə bəlli olan yunan dilindəki ilkin əlyazmasında hətta xatırlanmır da⁹.

Burda çox maraqlı bir saxtakarlığın da üstü açılır. Deməli, ermənilər Moisey Xorenasinin və başqalarının da əsərlərini öz bildikləri şəkildə dəyişdirib, Aqafangelin kitabını tərcümə edərkən ora artırdıqları saxta məlumatları həmin kitablara da əlavə

⁹ А.Н.Тер-Гевондян. Новонайденные арабские редакции «Истории Армении» Агафангела. Письменные памятники Востока. М.»Наука». 1981. с.108.

etmişlər. Yuxarıda deyilənlərdən aydın oldu ki, ermənilər təkcə Aqafangelin "Tarix" kitabını deyil, əllərinə düşən bütün qaynaqların mətnlərini yolverilməz şəkildə təhrif etmişlər.

Üç yüz ildir ki, ermənilər elə bir virusa yoluxublar ki, gözləri "türk" sözünü "erməni" kimi görür. Bu virus yalnız türk xalqının tarixinə, mədəniyyətinə, dilinə, ədəbiyyatına həssasdır. Güvə yunla qidalanan kimi, "erməni virusu"na yoluxmuş "alimlər" də yalnız türkün tarixi, mədəniyyəti, dili və ədəbiyyatı ilə qidalanırlar. Ona görə də, "erməni virusu"nun antivirusunu tapmaq türk alimlərini daha çox düşündürməlidir. Bu antivirusun tapılmasında türk alimləri üç yüz il gecikmişlər. Ancaq gec də olsa, bu işə başlamaq lazımdır. Əgər bu antivirus indi də tapılmasa güvə yunu yiyən kimi "erməni virusu" da türkün tarixini, ədəbiyyatını, mədəniyyətini, dilini yeyib qurtara bilər!

"Respublika" qəzeti

26 aprel 2009

ERMƏNİ EYNƏYİNDƏN

GÖRÜNƏN TARİX

1911-ci ildə Kaliforniyada İşıq adlı bir hindu tuturlar. Amerika alimləri Tomas T.Uoterman, Alfred L.Kreber və Poup onunla məşğul olur, dilini, kimliyini və s. öyrənirlər. 1916-cı ildə İşıq xəstələnib ölür. Doktor Poup onun nekroloqunda yazır: "Onun ölümü tarixin bütöv bir fəslini tamamladı. O bizə bic, lakin müdrik olmayan uşaqlar kimi baxırdı. Biz lap çox bilirik, ancaq bildiklərimizin çoxusu yalandı"¹⁰.

Bu yaxınlarda M.N.Saplin adlı bir müəllifin Sankt-Peterburqda çap olunmuş "Ümümdünya sivilizasiyalar tarixi" adlı kitabını oxuyanda həmin əhvalatı xatırladım. Gördüm ki, M.N.Saplin də lap çox bilir, ancaq Poup demişkən, bildiyinin də lap çoxusu yalandı.

Tarixi qaynaqlardan bəllidir ki, ermənilər özlərini almanlara, ingilislərə, fransızlara, italyanlara, yunanlara və hətta amerikalılara da "yazıq" və "mədəni xalq" kimi göstərə bilirlər. Təkcə ermənilərin nə qədər saxtakar, böhtançı, yalançı olduqlarını bilənlər buna inanmırlar, çünki "mə-

¹⁰ К.В.Керам. Первый американец (Перевод с немецкого М.В.Воронковской и Н.А.Савинкова). «Прогресс». М.1979. с.308.

dəni xalq" və "saxtakarlıq, böhtançılıq" bir araya sıғыşan anlayışlar deyil. Bu gün ermənilərin saxtakarlığı və böhtanı bütün dünyanı bürüyüb. Bunun da kökü əlifbalarından başlayır. Erməni əlifbasındakı "u" hərfini almaq üçün yunanların omeqasını 90 dərəcə sağdan sola döndəriblər. Yunanların qammasını, bettasını da beləcə sağa-sola, yuxarıya-aşağıya fırlatmaqla neçə-neçə hərfələr yaradıblar. Sonra da başlayıblar tarixi fırlatmağa. Burada yunanlardan əl çəkib düşüblər türklərin tarixinin canına. Bir müddət özlərindən tarix uydurublar. Bu yerdə İqor Peçenevin sözlərini xatırlatmaq yerinə düşər: "Rusiya imperiyası bu regionda (*Qafqazda – İ.S.*) gedən tarixi-siyasi proseslərə müdaxilə edən gündən erməni kartından siyasi faktor kimi istifadə edib və əvəzində onlara da pay düşüb"¹¹. Bu pay da balaca pay olmayıb. Ermənilər tarix boyu həsrətini çəkdiqləri arzularına çatıb, Azərbaycan torpaqlarında Ermənitsan adlı bir dövlət yaradıblar. Onların tarixdə heç vaxt dövlətləri olmayıb. Bugünkü Ermənistan ermənilərin tarixdəki ilk və son dövlətləridir. Bunu İqor Peçenevin dilindən eşitsək daha yaxşı olar: "Türkiyə ərazisində özlərinə dövlət qurmaq planları puça çıxandan sonra er-

¹¹ «Azərbaycan» jurnalı, 2002, № 9, səh.158.

mənilər Rusiyanın köməyi ilə bunu Azərbaycan torpaqlarında reallaşdırmağa biliblər. Paytaxtı qədim Azərbaycan şəhəri İrəvan olan Ermənistan respublikası uydurmalarını nəzərə almasaq, ermənilərin tarixində ilk dövlət qurumu idi. Bundan sonra həmin ərazidə yaşayan azərbaycanlılara qarşı etnik ekspansiya siyasəti yürüdülməyə başladı. Bu siyasət bütün sovet dövrü ərzində davam edərək Qorbaçovun hakimiyyəti illərində özünü ən kəskin formada göstərməyə başladı. Bütün azərbaycanlılar əsrlər boyu əcdadlarının vətəni olan doğma torpaqlarından qovuldular”¹²

Ermənilərin tarixdə heç vaxt dövlətlərinin olmadığını dünyanın vicdanlı tarixçiləri bilir və yazırlar. Həqiqəti yazmaq və ya danmaq bir vicdan məsələsidir. Ona görə də burda “vicdanlı tarixçi” ifadəsi çox yerinə düşür. İqor Peçenevin yuxarıda dedikləri də onun vicdanının səsidir. Belə alimlərdən biri də fransız Jorj de Malevildir. İndi görün tarixdə ermənilərin dövlətinin olmadığı haqqında o nə deyir: “1918-ci ildə İngiltərənin iradəsinə uyğun olaraq çar imperiyasının xarabalıqlarında yaranmış və muxtar qurum kimi çox da uzun müddət yaşamayan (1918–1921) Ermənistan respub-

¹² Yenə orada, səh.158.

likası tarixdə qeydə alınmış yeganə müstəqil erməni dövləti idi”¹³.

Fransız tarixçisi doğru deyir, çünki o yaxşı bilir ki, ermənilər nə yazıblarsa, nədən yazıblarsa, hamısının kökündə məqsədli uydurma dayanır. Ona görə də J. de Malevil yazır ki, ermənilərin öz adlarına çıxdıkları tarixi olaylar, dövlətlər, şəhərlər, hətta sərkərdələr belə bugünkü anlamda onlara aid olmayıb. O, Tıqran haqqında yazır: “Bizim bu gün tanıdığımız erməni etnosu tam əminliklə demək olar ki, öz dili, fiziki tipi, dini ilə erkən orta əsrlərdə yaranmışdır. Ona görə də Tıqrandan “erməni monarxi” düzəltmək cəhdləri Versinjetoriksi “fransız generalı” eləmək qədər mifik təsir bağışlayır”¹⁴.

Dünya tarixinin vicdanlı biliciləri ermənilərin nə qədər saxtakar olduqlarını görürlər. Ancaq çox zaman buna baş qoşmurlar. Yeri gələndə isə sözlərini deyirlər. Məsələn, Fransanın Elmi Tədqiqatlar Milli Mərkəzinin elmi tədqiqatlar üzrə direktoru Jan-Pol Ru Jorj de Malevilin ermənilər haqqında yazdıqlarının həqiqət olduğunu obrazlı şəkildə belə ifadə etmişdir: “Mən şübhə etmirəm ki, o mənim təqdimatım

¹³ Жорж де Малевил “Армянская трагедия 1915 года”, “Елм”, Баку, 1990, с.15.

¹⁴ Yenə orada, səh.15-16.

olmadan da keçinə bilərdi...Heç bir şübhəm yoxdur ki, onun qəlbi və vicdanı nəyə inanırsa, o həqiqətdir”¹⁵.

Mən fransız aliminin bu sözlərini M.N.Saplinə xatırlatmaq istəyirəm. Bu rus alimi qoy unutmasın ki, onun qəlbi və vicdanı uydurmalar, saxtakarlıqlar üstündə köklənmişdir. Əgər buna inanmırsa, qoy onda canıyananlıq elədiyi bu “mədəni və yazıq” xalqın haqqında Eçmiadzin Sinodunun prokuroru olmuş A.Frenkelin yazdıqlarını da oxusun. Bəlkə onun doğrudan da bu həqiqətlərdən xəbəri yoxdur. Bilməyən adamı aldatmaq asan olur. A.Frenkel yazır: “Erməni xalqının tarixi taleyi onun müstəqil dövlət qurmağa, dövlət orqanizmi yaratmağa qadir olmadığını təkzibedilməz dəqiqliklə sübuta yetirmişdir. Onu da sübuta yetirmişdir ki, bu xalq yüksək mədəniyyətin əsl başlanğıcını mənimsəmək işində hələ də bacarıqsızdır. Belə ki, bir neçə minilliklər ərzində onlar tarixdə elm və incəsənət dahiələrinin siyahısına bircə dənə də ad yazmayıblar”¹⁶.

Ermənilər onların haqqında deyilən belə sözlərdən heç vaxt utanmayıblar və ona görə də saxtakarlıqlarından bu gün də əl

¹⁵ Yenə orada, səh.5.

¹⁶ “Azərbaycan tarixi sənədlər və qaynaqlar üzrə”, “Elm”, Bakı, 1990, səh.78.

çəkirlər. M.N.Saplinin kitabı da bunu aydın göstərir. Kitabın Azərbaycan və Ermənistanla bağlı bölmələrində tarixi faktlar elə açıq-aşkar saxtalaşdırılmışdır ki, onların M.N.Saplinin öz qələmindən çıxdığına inanmaq olmur. Adama elə gəlir ki, bu bölmələri ermənilər yazıblar və M.N.Saplin də onu “hazır material” kimi kitabına daxil edib. Kitabdan bəlli olur ki, M.N.Saplin adını çəkdiyi tarixi sənədlərlə və digər qaynaqlarla qətiyyənlə tanış deyil. Məsələn, on doqquzuncu yüzilliyin başlanğıcında Rusiya-İran və Rusiya-Türkiyə münasibətlərindən-müharibələrindən danışan müəllif ən azı “Gülüstən” (1813) və “Türkmənçay” (1827) müqavilələrinin mətnləriylə tanış olmalıydı. Ancaq onun yazdıqlarından belə çıxır ki, M.N.Saplin bu müqavilələrin heç üzünü də görməyib. M.N.Saplin kitabın Ermənistanla bağlı bölməsində hər iki müqavilənin adını çəkir və yazır: “Rusiya-İran müharibəsi: Rusların Araz çayı yaxınlığında qələbəsi. Rusiya və Türkiyə arasında “Gülüstən” sülh müqaviləsi”¹⁷. Qətiyyənlə inanmaq olmur ki, iki cildlik “Ümumdünya sivilizasiyalar tarixi” kimi sanballı kitab yazan müəllifin “Gülüstən” müqaviləsinin Rusiya ilə Türki-

¹⁷ М. Н. Саплин. Всемирная история цивилизаций. Ростов-на-Дону, “Феникс”, Санкт-Петербург, 2006, с.753.

yə yox, Rusiya ilə İran arasında bağlandığından xəbəri yoxdur. Bu bir. İkincisi, görəsən Rusiya-İran müharibəsinin, rusların Araz çayı yaxınlığında qələbə çalmasının, “Gülüstan” müqaviləsinin Ermənistana nə dəxli var ki, həmin bölmədə bunlardan söhbət açılır. Axı, müəllif bir neçə səhifə sonra çaşıb “Gülüstan” müqaviləsinin Rusiya ilə İran arasında bağlandığını yazmışdır: “Rusiya-İran arasında “Gülüstan” müqaviləsi. Şimali Azərbaycanda Rusiya ağalığının İran tərəfindən tanınması”¹⁸.

Maraqlıdır, “Gülüstan” müqaviləsi öncə Rusiya-Türkiyə, sonra da Rusiya-İran arasındamı bağlanmışdır? Bütün bunları Ermənistanla bağlı bölməyə doldurmaqda M.N.Saplinin yeganə məqsədi erməni uydurmalarına züly tutmaq olmuşdur. Tarixlə az-çox tanışlığı olan hər bir ziyalı yaxşı bilir ki, “Gülüstan” və “Türkmənçay” müqavilələrinin hər ikisi Rusiya və İran arasında bağlanmışdır. Həmin müqavilələrlə Azərbaycan iki yerə bölünmüş, Şimali Azərbaycan Rusiyanın, Cənubi Azərbaycan İranın tabeliyində qalmışdır. Həqiqət belədir. M.N.Saplinin kitabında isə belə deyil. “Türkmənçay” müqaviləsindən danışan müəllif “Azərbaycan” sözünün yerinə utan-

¹⁸ Yenə orada, s.762.

madan “Ermənistan” yazaraq onu “Ermənistan” bölməsinə daxil etmişdir. Azərbaycandan söhbət gedərkən bu müqavilənin adı da çəkilmir. M.N.Saplin müqavilənin üzərində ciddi redaktə işi aparmışdır: “Rusiya Şərqi Ermənistanı işğal etmişdir. “Türkmənçay” müqaviləsinə əsasən Şərqi Ermənistan Rusiyaya birləşdirilmişdir”¹⁹.

İndi kimi inandırmaq olar ki, M.N.Saplin “Türkmənçay” müqaviləsini görmüşdür? Əgər M.N.Saplin sözünün üstündə möhkəm dursa ki, hər iki müqaviləni oxuyub və kitabın həmin bölmələrini də özü yazıb, deməli, onun gözündə erməni eynəyi olduğuna heç bir şübhə yeri qalmır. Axı, yalnız erməni eynəyi “Azərbaycan”, “Türkiyə”, “Anadolu” sözlərini “Ermənistan” kimi göstərir. Onun gözündə erməni eynəyi olduğunu “Türkmənçay” müqaviləsində olduğu kimi, “Azərbaycan” sözünün yerinə “Ermənistan” yazılmış onlarla digər saxta-karlıqlar da təsdiqləyir. Məsələn, müəllif yazır: “Ərəblərin Ermənistana hücumu”, “Ermənistanda ərəblərin hökmranlığı”, “Ermənistanı monqollar işğal edirlər”, “Teymur Ermənistanı boşaldır”, “Ermənistan Qaraqoyunlu və Ağqoyunluların hakimiyyəti altında qalır”, “Ermənistan İranın ağalığı

¹⁹ Yenə orada, s.753.

altında”, “Çaldıranda İran və Türkiyə qoşunlarının döyüşü. Osmanlılar Ermənistanın yarısını alır və orada kürdləri yerləşdirirlər”, “Rusiya imperiyasının tərkibində İrəvan quberniyası yaradılmışdır”, “Osmanlı imperiyasında islahatlar dövrü (təzminat)”, “Urartu dövləti. Van gölü yaxınlığındakı Tuşpa onun paytaxtıdır”, “Tıqran Ermənistanın çarıdır”, “Arşakidlər sülaləsi”, “III Tiridat xristianlığa müraciət edir. Xristianlıq Ermənistanın dövlət dinidir”. Ermənistan ilk xristian dövlətidir” və s.²⁰. Təkcə bu misallarda deyil, kitabın Ermənistanla bağlı bölməsində bir dənə də həqiqətə uyğun cümlə və fikir yoxdur. Onların çoxusu Azərbaycan tarixindən köçürülüb Ermənistan tarixi kimi oxuculara sırımışdır. Bir qismi Türkiyə tarixindən oğurlanmış, bir qismi də ordan-burdan çırpışdırılaraq başdan-ayağa saxtakarlıqlarla, yalanlarla dolu uydurma Ermənistan tarixi yaradılmışdır. Axı, yuxarıda deyildiyi kimi, bugünkü Ermənistandan başqa tarixdə heç vaxt ermənilərin dövləti olmayıb. O da Azərbaycan torpaqlarında 1920-ci ildə rusların əli ilə yaradılıb. İndi müəllifdən soruşmaq lazım gəlir ki, yuxarıdakı fikirlərini təsdiqləmək üçün əlində bircə dənə qaynağı varmı?! Bütün dünya

²⁰ Yenə orada, s.749-753.

tarixçiləri gözəl bilirlər ki, Urartunun bugünkü ermənilərə dəxli yoxdur. Arşakların (ərşaklar) türk sülaləsi olduğu danılmaz faktdır. Çaldıran döyüşü Təbriz yaxınlığında Səfəvilərlə Osmanlılar arasında baş verib. Müəllif həmin müharibənin İranla Türkiyə arasında baş verdiyini və Ermənistanın (?) yarısını osmanlıların aldığı, orda kürdləri yerləşdirdiyini hansı qaynaqdan oxuyub? Bəlkə onun əlində bu günə qədər elmə bəlli olmayan sənədlər var? Axı, Ermənistanı necə ilk xristian dövləti adlandırmaq olar? Məgər xristianlıq ilk dəfə Ermənistanda (1921-ci ildə yaranmış bir dövlətdə) yaranıb? Osmanlı imperiyasında aparılan islahatların Ermənistan tarixinə nə dəxli var? Bütün bunlar uşağın öz atasının toyunda oynamağına bənzəyir. Tarixçi alim də belə uydurmalar yazıb altına imza qoyarmı?

Müəllif hər şeyi unudaraq, hər şeyə göz yumaraq ermənilərin onun üçün hazırladıkları pilləkənlə saxtakarlığın zirvəsinə qalxıb ordan hara, nəyə baxırsa, gözlərinə yalnız Ermənistan görünür. Bəlkə də M.N. Saplının bələdçisi erməni olub. Naxçıvanı, Qarabağı ona belə bələd verib: “Naxçıvan Azərbaycana verilmişdir”. Erməni vilayəti olan Arsaq (Qarabağ) Azərbaycana veril-

mişdir”²¹. Bu cümlələr də kitabın Ermənistanına aid bölməsindən götürülmüşdür. Müəllif Naxçıvanın Azərbaycana “verilmə” tarixini tapa bilməmişdir. Görünür, erməni bələdçisinin bu işdə ona köməyi dəyməmişdir. Axı, Naxçıvanın Azərbaycana “verilməsini” uydurandan sonra onun yanına tarix qoymağa nə vardı ki?! Qarabağın Azərbaycana “verilmə” tarixini isə belə göstərmişdir: 05.07.1921. Görəsən M.N.Saplin yazdığı həmin tarixdə Qarabağla bağlı nə baş verdiyini bilirmi? Erməni alimləri bu tarixi təhrif edərək dönə-dönə hallandırırıblar. M.N.Saplinin kitabına da bu cür təhrif olunmuş şəkildə onun erməni qələmindən düşdüyünə mənim zərrə qədər şübhəm yoxdur. Ona görə həmin tarixdə Qarabağla bağlı nə baş verdiyini “çox şeyi bilən, bildiklərinin də çoxunu yalan bilən” müəllifə xatırlatmağı özümə borc bilirəm ki, onun bildiklərinin arasındakı gerçəklərin sayı bircə dənə artsın. Hadisə 05.07.1921-ci ildə yox, 04.07.1921-ci ildə başlamışdır. Daha doğrusu, ermənilərin M.N.Saplinə dediklərindən bir gün əvvəl. Məhz buna göz yummaqla M.N.Saplin çox böyük saxtakarlıq etmişdir. 4 iyul 1921-ci il tarixdə FKP(b) MK Qafqaz Bürosu plenumunun iclasında

²¹ Yenə orada, s.754.

Qarabağ məsələsi müzakirəyə çıxarılmışdır. Məsələ iki formada səsə qoyulmuşdur: 1. Qarabağı Azərbaycanın tərkibində saxlamaq; 2. Qarabağın dağlıq hissəsini Ermənistanına birləşdirmək.

Öncə deyim ki, mənim nə gözümdə erməni eynəyi, nə əlimdə erməni qələmi yoxdur. Ona görə plenumun iclas protokolundan götürdüyüm cümlələrin nöqtə-vergülünə də toxunmuram və M.N.Saplinin diqqətini hər iki məsələnin qoyuluşuna yönəltmək istəyirəm: *Azərbaycanın tərkibində saxlamaq və Ermənistanına birləşdirmək*. Məncə, bunun əlavə izaha ehtiyacı yoxdur. Müəllifin diqqətini ikinci bir məsələyə də yönəltmək istəyirəm ki, plenumun iclası ermənilərin təhrikiylə keçirilmişdir. İclasda iştirak edənlərin kimlikləri bunu aydın göstərir: Stalin, Orconikidze, Maxaradze, Nərimanov, Myasnikov(yan), Kirov, Nazaretyan, Oraxelaşvili və Fiqatner.

İclasda Qarabağı Azərbaycanın tərkibində saxlamağın “lehinə” 3 nəfər (Nərimanov, Maxaradze, Nazaretyan), “əleyhinə” 4 nəfər (Orconikidze, Myasnikov (yan), Kirov, Fiqatner), Qarabağın dağlıq hissəsinin Azərbaycandan ayrılıb Ermənistanına birləşdirilməsinin “lehinə” 4 nəfər (Orconikidze, Myasnikov (yan), Fiqatner, Kirov) səs

vermişlər²². Əlbəttə, bu çox böyük haqsızlıq və ədalətsizlik idi. Qarabağın iki parçalanması, dağlıq hissəsinin Azərbaycandan alınıb zorla Ermənistana birləşdirilməsi ilə N.Nərimanov barışa bilməzdi. Ona görə də N.Nərimanov Qarabağın Azərbaycandan alınıb Ermənistana verilməsinə (*məhz verilməsinə!*) qəti etiraz etmişdir və plenumun iclası N.Nərimanovun ərizəsinə əsasən məsələni Qafqaz Bürosunun yox, FKP MK-nin müzakirəsinə çıxarmağı qərara almışdır.

05 iyul 1921-ci il tarixdə (M.N.Saplinin göstərdiyi tarix də budur) məsələ yenidən FKP MK Qafqaz Bürosunun plenum iclasında səsə qoyulmuşdur. Bu dəfə Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində saxlanmasına (*Azərbaycanın tərkibində saxlanmasına*) 4 nəfər tərəfdar olmuş, 3 nəfər bitərəf qalmışdır. Hər iki iclasda söhbət Qarabağın Azərbaycanın tərkibində saxlanmasından yaxud Ermənistana verilməsindən getmişdir²³. M.N.Saplin isə burda da Azərbaycanla Ermənistanın yerlərini dəyişik salmışdır. Adam fikirləşir ki, “Türkmənçay” müqaviləsində “Azərbaycan” sözünün yerinə

“Ermənistan” yazan, “Ermənistanın ilk xristian dövləti olduğunu” söyləyən bir müəllifdən Naxçıvandan və Qarabağdan danışırkən vicdan gözləməyə dəyərmidi?! Axı M.N.Saplinin əlinin altında ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsinə dair yetərinə qaynaqlar ola-ola, tarixi öz saxtakarlıqlarıyla daha da zibilləməkdə məqsədi nədir? İlk dəfə təkcə Naxçıvana və Qarabağa yox, qədim türk torpaqları olan İrəvana, Göycəyə, Zəngəzura, Gümrüyə, Qarakilsəyə, Üçkilsəyə, Kəvərə, Calaloğluna, Karvansarayaya, Dilicana və s. Gəldikləri tarixin 150 illiyini 1970-ci illərdə özləri abidə ucaldıb böyük canfəşanlıqla bayram edən ermənilər və onların havadarları yaxşı bilməlidirlər ki, bu yalanlar, saxtakarlıqlar bir qovuğa bənzəyir. Üfürülən qovuğun hava tutumu məhdud olduğu kimi, tarixin saxtalaşdırılmasının da bir son həddi var.

Yeri gəlmişkən M.N.Saplinə xatırlatmaq istəyirəm ki, ermənilər və Ermənistan haqqında dolğun, düzgün bilgilərə yiyələnmək istəyirsə, təkcə rus müəlliflərindən V.L.Veliçkonun, A.S.Puşkinin, N.N.Şavrovun, A.S.Qriboyedovun, M.L.Lermontovun, Mayevskinin, Tverdoxlevovun və s. əsərlərini oxumağı kifayətdir. Bunları tapıb oxuyana qədər N.N.Şavrovun kitabından aşağıdakı parçanı ona xatırlatmaq istəyi-

²² К истории образования Нагорно-Карабахской Автономной области Азербайджанской ССР. “Azərneşr”, Bakı, 1989, s.91-92.

²³ К истории образования Нагорно-Карабахской Автономной области Азербайджанской ССР. “Azərneşr”, Bakı, 1989, s.91-92.

rəm: “Bundan sonra 1826-1828-ci illər müharibəsi qurtaran kimi 1828-ci ildən 1830-cu ilə qədər olan iki il ərzində Qafqaza 40 min İran və 84 min Türkiyə ermənisi köçürüb, onları demək olar ki, ermənilər yaşamayan Yelizavetpol (1804-cü ildə işğal olunmuş Azərbaycan xanlıqlarından biri olan Gəncənin adı dəyişdirilib Yelizavetpol qoyulmuşdur – İ.S.) və İrəvan (1827-ci ildə işğal olunmuş Azərbaycan xanlığıdır – İ.S.) quberniyalarında, Tiflis, Borçalı, Axalsixi və Axalkalaki qəzalarında yerləşdirdik. Onlara 200 min desyatin dövlət torpağı və müsəlmanlardan alınmış 2 milyon manatlıqdan çox torpaq verilmişdir. Yelizavetpol quberniyasının dağlıq hissəsində (Dağlıq Qarabağ nəzərdə tutulur – İ.S.) və Göyçə gölünün sahilində gəlmə ermənilər yerləşdirilmişdir. Mütləq nəzərə almaq lazımdır ki, 124 min erməni rəsmi və çoxu da qeyri-rəsmi köçürülmüşdür ki, onların da ümumi sayı 200 min nəfərdən çoxdur”²⁴. N.N.Şavrovun kitabından götürülmüş bu sitatda M.N.Saplinə lazım olacaq gözəl faktlar var. Birincisi, “demək olar ki, ermənilər yaşamayan Gəncə və İrəvan quberniyaları” ifadəsindən 1828-ci ilə qədər Azərbaycanın adı çəkilən xanlıq-

²⁴ Н.Н.Шавров. Новая угроза русскому делу в Закавказье. Предстоящая распродажа Мугани инородцам. Санкт-Петербург, 1911, с.59.

larında ermənilərin yaşamadığı bəlli olur. İkincisi, Gəncə xanlığının dağlıq hissəsi deyəndə indiki Dağlıq Qarabağ nəzərdə tutulur. M.N.Saplinə məsləhət görərdim ki, bununla bağlı A.S.Qriboyedovun da əsərlərinə baxsın. Üçüncüsü, “124 min rəsmi və ondan da çox qeyri-rəsmi erməninin köçürülməsi” qədim Azərbaycan torpaqlarına erməni axınının və burdakı etnik dəyişikliyin mənzərəsini aydın göstərir. Bu axın uzun müddət davam etmiş, hətta Suriyadan və başqa ölkələrdən də gələnlərin hesabına İrəvanda və ona yaxın ərazilərdə ermənilərin sayı çoxalmışdır. 1918-ci ildə Tiflisdə Zaqafqaziya seymi parçalananda ermənilərə müvəqqəti olaraq İrəvanda yerləşmək üçün Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti icazə vermişdir. O müvəqqəti icazənin də sonu Azərbaycanın böyük bir ərazisində Rusiyanın köməyi ilə 1920-ci ildə paytaxtı İrəvan şəhəri olmaqla Ermənistan dövlətinin yaranması ilə nəticələnmişdir.

Yazdıqlarından aydın görünür ki, M.N.Saplin hələ çox şeyləri bilmir. O bilmir ki, erməni alimləri M.Barxudaryan və A.Koçaryan Dağlıq Qarabağa ermənilərin gəlmə olduqlarını, konkret olaraq ayrı-ayrılıqda hansı kəndin əhalisinin hardan gəldiklərini qələmə almışlar. Onun bir şeydən də xəbəri yoxdur ki, gəlmə erməniləri

nəzərə almasaq, Dağlıq Qarabağın bu gün özünü erməni adlandıran əhalisinin ən ulu əcdadları məhz xristian albanlardır. Ərəb işğalları zamanı islam dinini qəbul etməyən albanlarla gəlmə hayları xristianlıq birləşdirmiş, doğmalaşdırmışdır. Bunu onların adları da, soyadları da aydın göstərir. Adı da, soyadı da türk sözləri olan “ermənilərin” hamısı albanlardır. Zor (i) Balayan, Dəmirçi (yan), Köçər (yan), Sürməli (yan), İgid (yan), Tuman (yan) soyadlı ermənilərin hamısının damarında türk qanı axır. Erməni sözü də türk mənşəli ermən tayfasının adından götürülmüşdür. Bunu təsdiqləyəcək yetərinə qaynaqlar var. Ən təkzibolunmaz fakt isə odur ki, haylar kimi şovinist bir xalqın imkanı olsaydı onlar ermən adından bu gün imtina edərdilər. Bundan ona görə imtina etmirlər ki, üç yüz il ərzində uydurduqları bütün tarixləri ermən etnoniminin yedəyinə qoşublar. Ona görə türk tarixinin bir çox səhifələrini utanmadan öz adlarına çıxırırlar. Hamı bilir ki, ermənilər öz aralarında bir-birlərinə yalnız hay deyirlər. Görünür, onların dilinin əzbəri olan “hayes-türkes” sözünü M.N.Saplin eşitməyib. Mən erməni sözündən xoşları gəlmədiyini onların dilindən dönə-dönə eşitmişəm. Özlərini Haykın övladları sayır və hay sözünü də çox əziz tuturlar. Erməni sözü isə onlara yalnız

məkrli niyyətlərini həyata keçirmək üçün lazım olur. Türkün elə bir dövrü gələcək ki, haylara qoşulmuş ermənlər öz kimliklərini dərk edəcəklər. Mən buna hər səhər Günəşin doğacağı qədər inanıram.

Ermənilərin uydurmalarına aldanıb öz kitabında Ermənistan adlı qondarma dövlətin tarixindən səxavətlə danışan M.N.Saplinin bilmədiyi bir-iki mühüm məsələyə də toxunmaq istəyirəm. Bu günkü erməni xalqını dövlət yox, həmişə kilsə idarə etmişdir. Onların prokurorunun kilsədə oturması da bu fikri təsdiqləyir.

Dövlətin birinci növbədə ərazisi olmasıdır. Ermənilər isə tarixin heç bir dönəmində hansı ərazidəsə toplum halında yaşamayıb, dünyanın hər yerinə səpələniblər. Bütün Qafqazda bir dənə də olsun yaşı 200 ili ötmüş erməni qəbri yoxdur. Bəs onda bu uydurulmuş Ermənistan harda mövcud olub? Bundan başqa, dövlət haqqında danışarkən onun mövcudluğunu təsdiqləyən ilk atributlardan biri kimi, mütləq dövlət dili yada düşür. Erməni alimləri isə uydurduqları Ermənistan haqqında gen-bol danışsalar da, dövlət dilinin adını da çəkmirlər, çünki XIX yüzilliyin sonlarına qədər onların yeganə dili olan qrabar kilsə dili idi və bu dil heç vaxt dövlət dili olmayıb. Hətta qrabar kilsə dili olduğuna görə, onda mahnı oxu-

maq, folklor yaratmaq, bədii əsər yazmaq qəti şəkildə qadağan edilmişdir. Qrabar yalnız kilsənin maraqları çərçivəsində işlədilmişdir. Erməni mədəniyyətinin yoxluğu məhz bununla bağlı olmuşdur. Onların bu gün öz adlarına çıxdıqları mədəniyyətin hamısı oğurluqdur. Bu aksiomadır ki, əgər dövlət varsa, onun dövlət dili mütləq olmalıdır. Bəs onda ermənilərin uydurduqları dövlət dilinin adı nə olub? Dövlət dilindən danışarkən qrabardan söhət gedə bilməz. Hazırda qrabarda mövcud olan yazıların hamısı XVIII-XIX yüzilliklərdə bu dilə tərcümə edilmişdir. Bunu bir təkzibolunmaz fakt da təsdiqləyir ki, üstünə yalandan qədimlik möhürü vurulmuş həmin əlyazmalarda erməni dilinə yalnız XVIII-XIX yüzilliklərdə daxil olmuş türk sözlərinə rast gəlinir. Bu sözlər heç vaxt IV-V əsrlərdə qrabara keçə bilməzdi. Ona görə bu əlyazmaların qədimliyindən danışmaq absurdur. Aşxarabar adlı erməni ədəbi dili isə XIX yüzilliyin axırlarında yaradılmışdır. Özü də hind-avropa yox, aqlütinativ dillərə aiddir. Leksik fondunun 75 faizi türk sözlərindən ibarətdir. Deməli, XIX yüzillikdə yaranmış aşxarabarın da həmin dövrə qədər dövlət dili olması mümkün deyil. Üçüncü dilləri də yoxdur. Bəlkə uydurduqları dövlətin yanında dövlət dili «icad

etmək» ağıllarına gəlməyib? Ya da qrabarın yanında ikinci dilin mövcudluğunu sübut edə bilməyəcəklərini ölçüb-biçəndən sonra fikirləşiblər ki, bunun üstünü vurmasalar yaxşıdır. Nəhayət, ən mühüm dövlət atributlarından biri də sikkələrdir. Bu da dövlət üçün dil qədər önəm daşıyır. Ona görə də ermənilər uzun illər çalışdılar ki, bugünkü Ermənistan ərazisindən tapılmış və Azərbaycan Atabəylər dövlətində zərb edilmiş pulları öz adlarına çıxınsınlar. Yaxşı ki, B.Piotrovski kimi alimlər buna yol vermədilər. M.N.Saplin Azərbaycan tarixinin xronologiyasını verərkən addımlarını o qədər yeyinlətməmişdir ki, ayaqları addabudda yerə dəymişdir. Məsələn, eramızın I əsrindən 816-cı ilə, 1603-cü ildən 1722-ci ilə, 1735-ci ildən 1797-ci ilə, 1813-cü ildən 1873-cü ilə hoppanmışdır²⁵. Tarixi xronologiya yazan alimin belə akrobatik-atletik sıçrayışlarını ilk dəfə görürəm. Son 20 ilin hadisələrini görün necə qələmə alır? Sumqayıtda 5-6 erməninin öncədən planlaşdırılmış şəkildə öz ermənilərinin əlləri ilə öldürüldüklərini həm Ermənistan, həm də Azərbaycan bölmələrində ayrıca qeyd edir. Ancaq mən dediyim kimi demir, həqiqəti gizlədərək

²⁵ М., Н.Цаплин. Всемирная история цивилизаций. Ростов-на Дону. "Феникс", Санкт-Петербург, 2006, с.753.

onları ermənilərin öldürdükələrini dilinə də gətirmir. 1988-ci ildə yarım milyondan çox Azərbaycan türkünün öz dədə-baba torpaqları olan indiki Ermənistandan qovulduğunu, onlara işgəncələr verildiyini, Spitak rayonunda körpə uşaqların dəmir borunun içinə doldurulub hər iki başının qaynaqla bağlandığını «unudur». M.N.Saplinə xatırladıram ki, canavar kimi yırtıcı körpə uşağa toxunmur.

Mən orta məktəbdə oxuyarkən kəndimizdə bir körpə uşaq dumana düşüb itmişdir. Onu sağ-salamat bir canavarın yuvasından tapmışdılar. Uşaq kəndin kənarında canavara rast gəlmiş, canavar körpəni aparıb qayğıyla yuvasında saxlamışdır. Uşaq iki gün canavarın yuvasında qalmışdır. Bu, canavarın hərəkəti, o da adını «mədəni və yazıq» qoymuş ermənilər! Bir daha təkrarlayıram: körpə uşaqları dəmir boruya doldurub hər iki başını qaynaqla bağlamağa ermənilərdən başqa bu gün yer üzündə mövcud olan heç bir xalqın ürəyi gəlməz. Təkcə bu fakt göstərir ki, canavar ürəyi erməni ürəyindən daha duyğulu və humanistdir. Bu fakt məni erməninin canavarlığı, canavarın insanlığı haqqında düşündürür.

Burdaca M.N.Saplindən soruşmaq istəyirəm ki, ensiklopediyalarda haqqında dönə-dönə yazılmış «erməni xəstəliyi»

sindromunun necə yarandığını bilirmi?! Bu «xəstəliyin» mahiyyətindən xəbəri varmı? Yoxdursa, çox təəssüf, varsa və ona göz yumursa, yazıqlar olsun. Bu sözləri ona görə deyirəm ki, «erməni xəstəliyi» adlı bu sindromu məhz ermənilərin vətənsizlik dərdi yaratmışdır. Onların nəinki dövlətləri, heç vətənləri olmayıb. Bu fikirləri İqor Peçenevin dilindən də demək istəyirəm ki, birdən mənim sözlərimə inanmaz: «Bu xalq (ermənilər – İ.S.) əsrlər uzununu vətənsizlik dərdi çəkib. Bu, çox acı nəticəyə – elmdə «erməni xəstəliyi» adlandırılan sindromun meydana çıxmasına səbəb olub. Guya nə zamansa dövlətlərinin, dövlətçilik ənənələrinin olduğunu deyəndə də yalan danışılar. Olmayıb. Mən bunu sizə bir mütəxəssis kimi deyirəm. Uydurduqları tarixi özlərindən başqa təsdiq edən yoxdur»²⁶.

İki yüz ildən çoxdur ki, tarix saxtalaşdırılır, dünya da susur. Tarix dənizə bənzəyir. Onun da bir gün səbrinin tükənəcəyi, coşub bütün zir-zibilləri onları atanların özlərinə qaytaracağı gün gələcək. Bax, onda M.N.Saplin və onun kimi tarixi bilə-bilə saxtalaşdıranların, «Azərbaycan» sözünü erməni eynəyi ilə «Ermənistan»

²⁶ İ.A.Peçenev. Ermənilər məğlubiyyətə məhkumdurlar. «Azərbaycan» jurnalı, 2002, № 9, s.157.

oxuyanların yaxalarından tutub onlardan yazdıqlarını sübuta yetirəcək faktlar istəyəcəklər. M.N.Saplindən sonuncu kitablarına görə 1920-ci ilə qədər Ermənistan adlı dövlətin mövcudluğuna, Naxçıvanın və Qarabağın Azərbaycana verildiyinə dair əsaslandığı tarixi sənədləri gətirib ortaya qoymağı tələb edəcəklər. Bütün dünya bilir ki, bunlara aid bir dənə də sənəd yoxdur. Axı belə sənəd hardan ola bilər ki, tarixdə ermənilərin ilk dövləti 1920-ci ildə Rusiyanın köməyi ilə Azərbaycan torpaqlarında yaradılıb. Erməni tarixini uyduranlara və onların havadarlarına ən tutarlı cavabı V.L.Veliçko vermişdir. O, ermənilərin yazdıqları tarix kitablarındakı uydurmaların çoxluğunu nəzərə alaraq demişdi: «Əgər erməni tarixinin üz qabığı üçün «uydurma» sözündən başqa onun məzmununu daha dolğun ifadə edən söz axtarsaydıq, «xəyanət» sözünün üstündə dayanmalı olardıq»²⁷. Eyni sözlər M.N.Saplinin kitabına da aiddir. «Erməni tarixi»ndəki uydurmalar cümlə-cümlə köçürülüb bu kitaba daxil edilmişdir. Bir məsələ var ki, yalan danışanın vaxtında ağzından vurmayanda elə bilir ki, qulaq asanlar ona inanırlar. İki yüz il, lap yüz il bundan qabaqkı ermənilər

²⁷ В.Л.Величко. Кавказ. СПб.1904. с.68-69.

bilirdilər ki, yalan yazır və yalan danışirlar. Ancaq bugünkü ermənilər elə bilirlər ki, onların oxuduqları da, yazdıqları da doğrudur. Çünki onlar danışirlar, hamı da qulaq asır. Qoy hamı qulaq assın.

Bəs Azərbaycan alimləri niyə və nəyə qulaq asdıqlarını bilmirlərmi?! Axı bu yalan və uydurmalara qulaq asıb susmağa bizim haqqımız yoxdur. Ermənilərin kimliyini də, saxta tarixlərini də, hətta erməni etnoniminin türk sözü olduğunu da biz ortaya qoymalıyıq. Bütün bu həqiqətləri ermənilərin özlərinə, onların havadarlarına çatdırmalıyıq. Həqiqəti danmaq olmur, bizim səhvimiz bu faktları dünyaya çatdırmamaqdadır.

Bu gün aramızda tariximizin düşmənləri, erməni dəyirmanına su tökənlər var. Ötən il AMEA-nın Tarix İnstitutundan nadir bir xəritə yoxa çıxmışdır. Deməli, ermənilərin əlləri hələ də bizim gizli, bağlı fondlarımıza çatır. Bunun qarşısı işə alınmır. Bu tarixi saxtakarlıqların qarşısını almaq üçün AMEA-nın təşəbbüsü ilə artıq Bakıda beynəlxalq konfrans çağırılmasının vaxtı çatmışdır. Artıq bir çox vicdanlı alimlər dünya tarixinin yenidən yazılması ilə bağlı fikirlər söyləyirlər. Nə qədər ki, erməni tarixi uyduranlarına inanmayan, həqiqəti deməkdən çəkinməyən tarixçilər var, onların

nüfuzlu sözündən elmin, mədəniyyətin, xüsusilə dünya tarixinin xeyrinə bəhrələnmək fürsətini bu gün Azərbaycan reallaşdırıb bilər. Buna bizim hava kimi, su kimi ehtiyacımız var.

Bu kitabı Avstriya alimi Erix Fayqlın bir sözü ilə bitirmək istəyirəm: "... Ermənistan coğrafi bölgənin adıdır, xalqın yox. Ermənilərin özlərini "hay" adlandırmaları da göstərir ki, Ermənistan ermənilərin tarixi vətəni olmayıb. "Hay"ların hardan gəldikləri də bəlli deyil".²⁸

"Azərbaycan" qəzeti

12-13 iyun 2008

²⁸ Эрих Файгл. Правда о терроре: Армянский терроризм – истоки и причины. Азəрпəşғ, Баки, 2000, s. 13.